

Η Έξωση του Αδάμ και η Νηστεία

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Κυριακή της Τυρινής και οι θειότατοι Πατέρες θέσπισαν κατ' αυτή την ημέρα να «ποιούμεθα τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀπὸ τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐξορίας τοῦ Πρωτοπλάστου Ἀδάμ» (Συναξάρι ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθροῦ τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς).

Ὅπως πληροφορεῖ το βιβλίο τῆς Γενέσεως, ὁ Θεὸς «ἐπλασεν τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἑδέμ κατὰ

ἀνατολὰς καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε» (Γεν. 2,7-8). Και διέταξε ο Θεός τον Αδάμ «ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆν, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν, οὐ φάγεσθε ἀπ’ αὐτοῦ· ἢ δ’ ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ’ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε» (Γεν. 2,16-17).

Ὅμως οἱ Πρωτόπλαστοι (Αδάμ καὶ Εὐά) παρήκουσαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, «εἶδον ὅτι τὸ ξύλον τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν καλὸν εἰς βρώσιν καὶ ὅτι ἄρεστον τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ καὶ ἔφαγον» (Γεν. 3,6). Ἡ ἐντολὴν ποῦ δόθηκε στους Πρωτοπλάστους δεν ἦταν ἄλλη ἀπὸ τὴν ἐντολὴν τῆς νηστείας καὶ δόθηκε ὄχι ως στέρξη τῆς ἐλευθερίας των Πρωτοπλάστων ἀλλὰ ως γύμνασμα ψυχῆς καὶ σώματος. Ὅμως ἡ γαστριμαργία των Πρωτοπλάστων ἀπέτελεσε τὴν αἰτία τῆς ἐξωσῆς τους ἀπὸ τὸν Παράδεισο τῆς τρυφῆς σύμφωνα με τὸν Ἰσίδωρο τὸν Πηλουσιώτη. Ἡ δε πρόσβαση ποῦ οδηγούσε στο δέντρο τῆς ζωῆς ἐκλείσε ἀπὸ τὴν φλογίνην ρομφαία, τὴν ποῖα τοποθέτησε ὁ ἴδιος ὁ Θεός για να ἀπαγορεύει τὴν πρόσβαση τοῦ Αδάμ στο ξύλο τῆς ζωῆς (Γεν. 3,22-24).

Αυτὴν τὴν ἀνάμνηση οἱ θειότατοι Πατέρες προβάλλουν μια μέρα πριν τὴν ἐναρξη τῆς Μεγάλῆς Τεσσαρακοστῆς προτάσσοντας τὸ θεσμό τῆς νηστείας, ἀφενὸς ως νομοθετημένη ἐντολὴ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ Θεό μέσα στον Παράδεισο, ἀφετέρου ως ωφέλιμο φάρμακο για τὴν ἀνθρώπινη φύση.

Ὅμως ὁ τρόπος ἐφαρμογῆς τῆς νηστείας δεν εἶναι τυπολατρικός, ὅπως φρονούσαν οἱ Φαρισαῖοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τὴν περίπτωση τοῦ Φαρισαίου ἀπὸ τὴν περίφημη παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, με τὴν ποῖα ξεκινά τὸ Τριῶδιο, δηλ. τὸ λειτουργικό ἐκεῖνο βιβλίο τῆς Ἐκκλησίας ποῦ ἐπεκτείνεται σε μια περίοδο μερικῶν ἐβδομάδων μέχρι καὶ τὸ Μεγάλο Σάββατο. Ἡ περίπτωση τοῦ Φαρισαίου ἀποτελεῖ ἴσως τὸ πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα τήρησης τοῦ Νόμου καὶ ἐφαρμογῆς τῆς νηστείας με τυπολατρικό καθαρά χαρακτήρα, ὁ ποῖος τρόπος πολλές φορές προκαλούσε τὴν ἀντίδραση των προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ποῦ καταφέρονταν ὄχι κατὰ τῆς νηστείας ως θεσμοῦ ἀλλὰ κατὰ τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τῆς, διότι ὁ τρόπος αὐτός δεν ἦταν εὐάρεστος προς τὸ Θεό.

Για παράδειγμα, ὁ προφήτης Ησαΐας καταφέρεται ἐναντίον ὅλων αὐτῶν ποῦ νηστεύουν ἀπέχοντας μόνο ἀπὸ τὶς υλικές τροφές λέγοντας ὅτι τέτοιου εἶδους νηστεία δεν εἶναι ἀρεστή στο Θεό ὅταν επικρατεῖ ἀδικία μεταξύ των ἀνθρώπων. Ἡ νηστεία κατὰ τὸν προφήτη Ησαΐα εἶναι ἐνωμένη με τὴν ἀγάπη για τὸν πλησίον.

Τὸν ὀρισμό τῆς ἀληθινῆς νηστείας καθὼς καὶ τὸν τρόπο, με τὸν ποῖο πρέπει να συμπεριφέρεται ὁ χριστιανός κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἀποκαλύπτει ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός στη διήγηση τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου παραγγέλλοντας: «Ὅταν νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· σὺ δὲ

νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ» (Ματθ. 6,16-18).

Ο Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης ερμηνεύοντας το θεσμό της νηστείας αναφέρει πως η νηστεία αποτελεί το θεμέλιο λίθο της αρετής και νομοθετήθηκε για την καθαρότητα της ψυχῆς του ἀνθρώπου.

Η Ορθόδοξος Εκκλησία ἔμεινε πιστή στην παράδοση της νηστείας ἀποβλέποντας φυσικά και στις υπόλοιπες αρετές που συνοδεύουν τη νηστεία ὥστε να οδηγήσει τους πιστούς σε ἕνα ολοκληρωτικό ἀνοιγμα στη χάρη του Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνῶ περιμένουν την ἐπάνοδό Του.

Μάλιστα η Εκκλησία θέλοντας να μεταδώσει το μήνυμα και το περιεχόμενο της ἀληθινῆς νηστείας και του τρόπου εφαρμογῆς της ψάλλει, κατὰ την Τετάρτη της Α' Εβδομάδος των Νηστειῶν: *«Νηστεύοντες ἀδελφοὶ σωματικῶς, νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς, λύσωμεν πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διαρρήξωμεν στραγγαλιάς, βιαίων συναλλαγμάτων· πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διασπάσωμεν, δώσωμεν πεινῶσιν ἄρτον, καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσαγάγωμεν εἰς οἴκους, ἵνα λάβωμεν παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, τὸ μέγα ἔλεος».*

Η ἀποχή του ἀνθρώπου ὄχι μόνο ἀπὸ ὀρισμένα εἶδη τροφῶν ἀλλὰ και ἀπὸ ποσότητες τροφῆς συμβάλλει στη χαλιναγώγηση των ἐπιθυμιῶν και στην ἐνδυνάμωση του ἀγῶνα κατὰ των παθῶν και της ἀμαρτίας. Ὅμως η νηστεία δεν περιορίζεται μόνο σε ἀποχή ἀπὸ τροφή, ἀλλὰ διευρύνεται σε γενικότερη πνευματικὴ ἀσκηση, που πλαισιώνεται με την προσευχή, την καταπολέμηση των παθῶν, την καλλιέργεια της αρετής και την προσφορά ἐλεημοσύνης. Ο Ευσέβιος Καισαρείας προτρέπει τον νηστεύοντα να εἶναι ἐλεήμων και ὄχι ἀρπαγας διότι ἐάν νηστεύει και δεν παρέχει ἐλεημοσύνη στον πεινῶντα τότε η νηστεία που τηρεῖ δεν ἔχει κανένα ὄφελος.

Ο Ἱερός Χρυσόστομος συμπληρώνοντας το Μέγα Βασίλειο αναφέρει πως η νηστεία ἀποδιώκει τον κορεσμό της ἀκρασίας, ἀνακαινίζει την καρδιά του ἀνθρώπου, καταστέλλει τις φλεγμονές του θυμοῦ, καθαρίζει τις αἰσθήσεις της ψυχῆς και του σώματος, θεραπεύει τα τραύματα της ψυχῆς, ἀνακαινίζει την ψυχή ἀπὸ την ἀμαρτία, ἐκπορθεῖ τα πάθη, γαληνεύει τους λογισμούς και εἰσάγει στη ζωή του ἀνθρώπου το φόβο για το Θεό και προτρέπει τους νηστύοντες να συνδυάζουν τις αρετές της ἐλεημοσύνης και ὄλων ὄσων παραγγέλει ο Κύριος Ἰησοῦς Χριστός στο Εὐαγγέλιο της κρίσεως του κόσμου ὥστε να ἀκούσουν τῆς μακαρίας φωνῆς ἐκείνης λεγούσης: *«ἐπέινασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα, καὶ ἐπεσκεψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με. Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς*

κόσμου•» (Ματθ. 25,34-36).